

Negociacions de pau 2024. Anàlisi de tendències i escenaris

Negociacions de pau 2024. Anàlisi de tendències i escenaris

ISBN: 978-84-10328-65-5

Dipòsit legal: B 18441-2018

Informe finalitzat en febrer de 2025

Aquest informe ha estat elaborat per:

Iván Navarro Milián, Josep Maria Royo Aspa, Jordi Urgell
García, Pamela Urrutia Arestizábal, Ana Villellas Ariño y
María Villellas Ariño.

Disseny: Lucas Wainer Mattosso

Edició: Icaria Editorial / Escola de Cultura de Pau, UAB

El contingut d'aquesta publicació es responsabilitat
exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau y no reflexa
necessàriament la opinió de l'ACCD.

Per citar aquest informe:

Escola de Cultura de Pau. *Negociaciones de paz 2024.
Análisis de tendencias y escenarios*. Barcelona: Icaria,
2025.

Aquesta obra forma part de la sèrie *Negociacions de pau.
Anàlisi de tendències i escenaris* que anualment publica
l'Escola de Cultura de Pau y està subjecta a una llicència
internacional de Creative Commons

Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la
comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb
finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de
l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

Escola de Cultura de Pau

Edifici B13

Carrer de Vila Puig

Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra (Espanya)

Tel: +34 93 581 14 14

Email: pr.conflict.escolapau@uab.cat

Web: <http://escolapau.uab.cat>

Sumari executiu

Negociacions de pau 2024. Anàlisi de tendències i escenaris és un anuari que analitza processos i negociacions de pau que van tenir lloc al món durant l'any 2024. L'examen de l'evolució i les dinàmiques de negociacions a nivell mundial permet oferir una mirada global sobre els processos de pau, identificar tendències i facilitar una anàlisi comparativa entre diferents escenaris. Un dels principals objectius del present informe és posar la informació i l'anàlisi al servei d'aquells actors que, des de diferents nivells, participen en la resolució pacífica de conflictes, incloent-hi les parts en disputa, mediadors, societat civil, entre d'altres. L'anuari també pretén visibilitzar les diferents fórmules de diàleg i negociació destinades a revertir les dinàmiques de violència i a canalitzar els conflictes per vies polítiques en nombrosos contextos. D'aquesta manera, es busca destacar, potenciar i promoure els esforços polítics, diplomàtics i socials destinats a transformar els conflictes i les seves causes de fons mitjançant mètodes pacífics.

Pel que fa a la metodologia, l'informe es nodreix principalment de l'anàlisi qualitativa d'estudis i informacions de nombroses fonts –Nacions Unides, organismes internacionals, centres de recerca, mitjans de comunicació, ONG, entre d'altres–, així com de l'experiència adquirida en investigacions sobre terreny. L'informe incorpora a més, de manera transversal, la perspectiva de gènere en l'estudi i anàlisi dels processos de pau.

Pel que fa a la seva estructura, la publicació està organitzada en sis capítols. En el primer es presenta un resum i un mapa dels 52 processos i negociacions que van tenir lloc el 2024, i s'ofereix una panoràmica amb les principals tendències a nivell global. Els cinc capítols següents aprofundeixen en l'anàlisi dels processos i negociacions de pau des d'una perspectiva geogràfica. Cadascun d'ells aborda les principals tendències de les negociacions de pau a l'Àfrica, Amèrica, l'Àsia i el Pacífic, Europa i l'Orient Mitjà respectivament i descriu l'evolució i dinàmiques de cadascun dels casos presents a les regions, incloent en relació a l'agenda de gènere, pau i seguretat. Al principi de cadascun d'aquests cinc capítols s'inclou un mapa en el qual s'assenyalen els països que han sigut objecte de processos i negociacions de pau el 2024.

Processos i negociacions de pau el 2024

ÀFRICA (20)	ÀSIA I EL PACÍFIC (12)	EUROPA (7)
Camerun (Ambazònia/Nord-oest i Sud-oest) Txad ¹ Eritrea – Etiòpia Etiòpia Etiòpia (Oròmia) Etiòpia (Tigre) Etiòpia – Egipte – Sudan Etiòpia – Somàlia (Somalilàndia) Líbia Mali Marroc – Sàhara Occidental Moçambic RCA RDC Senegal (Casamance) Somàlia Somàlia – Somalilàndia Sudan ² Sudan del Sud ³ Sudan – Sudan del Sud	Xina (Tibet) Corea del Nord – Corea del Sud Corea del Nord – EUA Filipines (MILF) Filipines (MNLF) Filipines (NDF) Índia (Assam) Índia (Nagalandia) Índia – Xina Myanmar Papua Nova Guinea (Bougainville) Tailàndia (sud)	Armènia – Azerbaidjan Xipre Geòrgia (Abkhàzia, Ossètia del Sud) Moldàvia (Transnistria) Rússia – Ucraïna ⁵ Sèrbia – Kosovo Türkiye (PKK)
	AMÈRICA (7)	ORIENT MITJÀ (6)
	Colòmbia (ELN) Colòmbia (EMC) ⁴ Colòmbia (FARC) Colòmbia (Segona Marquetalia) Haití Veneçuela Veneçuela-Guyana	Iran (programa nuclear) Israel – Líban (Hezbollah) Israel – Palestina Palestina Síria Iemen

- 1 Pel que fa a Txad, es fa referència a dues iniciatives: l'acord de pau de Doha entre una part de la insurgència xadiana i el Govern, i la implementació dels compromisos assolits en el Diàleg Nacional Inclusiu i Sobirà (DNIS). A més, també hi ha un procés de concertació de la part de la insurgència que no va signar l'acord de Doha facilitada per la Comunitat de Sant' Egidio.
- 2 Dins d'aquest procés de negociació de pau s'inclouen dos processos diferents: 1) Negociacions de pau a Darfur, Kordofán Sud i Nil Blau que remet a la resolució dels conflictes armats en ambdues regions; i 2) Negociacions de pau entre les Forces Armades del Sudan (SAF) i el grup paramilitar Rapid Support Forces (RSF) sobre el conflicte armat iniciat al Sudan l'any 2023.
- 3 Dins d'aquest procés de negociació de pau s'inclouen dos espais diferents: 1) Negociacions sobre la implementació de l'Acord Revitalitzat per a la Resolució del Conflicte a la República del Sudan del Sud (R-ARCSS) (2018); i 2) Negociacions de pau entre el Govern i els grups armats no signataris de l'R-ARCSS a Roma – Nairobi.
- 4 Les negociacions de pau entre el Govern de Colòmbia i el grup armat EMC van passar a ser al juliol negociacions amb l'Estat major dels blocs "Comandante Jorge Suárez Briceño", Magdalena Medio "Comandante Gentil Duarte" i davant "Comandante Raúl Reyes" de les FARC-EP, després de l'abandonament del procés d'algunes estructures de l'EMC.
- 5 S'inclou Rússia-Ucraïna pel diàleg humanitari, el diàleg d'Ucraïna amb actors internacionals sobre àmbits del seu pla de pau i les iniciatives promogudes per diversos governs, si bé el 2024 no es van reprendre les negociacions políticomilitars entre les parts en conflicte.

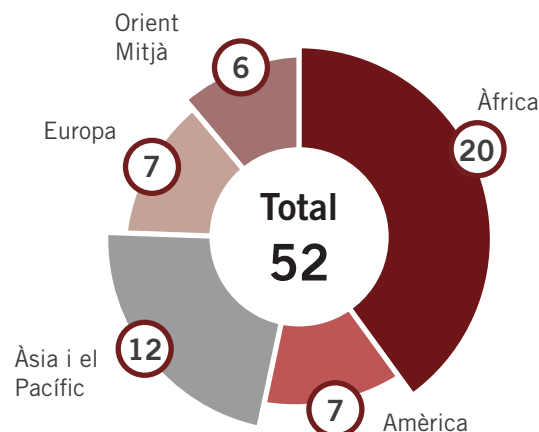
Negociacions el 2024: panoràmica global i principals tendències

Durant l'any 2024 es van identificar 52 processos i negociacions de pau a nivell mundial. La major part dels casos analitzats es va concentrar a l'Àfrica, que va albergar 20 processos de negociació, equivalents a un 39% del total. L'Àsia i el Pacífic va ser la segona regió amb un major nombre de casos, amb un total de 12, que representen un 23% de les negociacions el 2024. La resta de les negociacions es van distribuir entre Amèrica i Europa, amb set casos cadascuna, cosa que equivalia al 13% cadascuna, i l'Orient Mitjà, amb sis (12%).

Es va identificar un augment en el nombre de processos i negociacions de pau analitzats a nivell mundial, seguint la progressió a l'alça dels tres anys anteriors (37 processos el 2021, 39 el 2022, 45 el 2023), i superant els nivells del 2018 i el 2019 (49 i 50 casos, respectivament). No obstant això, l'increment no va anar acompanyat de menors nivells de violència i conflictivitat armada global sinó que, per contra, aquest increment de processos de diàleg es va produir en un any marcat per l'augment del nombre total de conflictes armats actius (37 conflictes armats el 2024, enfront dels 36 del 2023 i els 33 del 2022) i per la intensificació de la violència en conflictes d'alta intensitat com Israel-Palestina, Camerun (Ambazònia/Nord-oest i Sud-oest), Etiòpia (Oròmia), RDC (est), Sudan, Sudan del Sud, Colòmbia, Haití, Myanmar, Rússia-Ucraïna, Israel-Hezbollah i Síria. A més, la major part de processos de pau van afrontar obstacles i dificultats.

L'increment en nombre de processos es va plasmar de forma repartida entre els continents, tot i que una mica més accentuat a l'Àfrica i a l'Àsia i el Pacífic en termes totals (dos casos nous en cadascun d'ells, i un cas nou a Amèrica, Europa i l'Orient Mitjà). Els dos nous processos a l'Àfrica van abastar el procés de diàleg nacional que s'està duent a terme a Etiòpia; i les negociacions entre Etiòpia i Somàlia facilitades per Turkiye per resoldre el contenciós entre tots dos països relatiu a la crisi generada per l'acord signat el gener del 2024 entre Addis Abeba i la regió somalí secessionista de Somalilàndia sobre l'accés etíop al mar Roig. Tanmateix, a l'Àfrica també s'inclouen dos processos de pau que van concloure durant l'any. D'una banda, el procés de Malí (nord), que es va tancar definitivament i es va donar pas al reinici dels enfrontaments armats al nord del país entre el Govern i els grups armats que havien signat l'acord de pau d'Algèria del 2015. D'altra banda, el procés de pau a Moçambic entre el Govern i la RENAMO, que va concloure amb la finalitat de la implementació de l'acord de pau del 2019.

Distribució geogràfica de les negociacions de pau

A l'Àsia i el Pacífic els dos nous processos de diàleg involucraven, d'una banda, converses extraoficials entre el Govern tibetà a l'exili i el Govern xinès i, d'altra banda, negociacions entre l'Índia i la Xina en relació amb la disputa fronterera entre els dos països i que van resultar en un acord i una reducció de la tensió bilateral. A Amèrica es va identificar un cas més que l'any anterior, en iniciar-se un nou procés de pau

a Colòmbia entre el Govern i el grup armat Segona Marquetalia, tot i que el procés es va fracturar per les divisions internes de la insurgència. A Europa es va incrementar el nombre de processos al continent, passant de sis a set, per l'inici de diàleg exploratori entre el Govern de Turkiye i el grup armat kurd PKK. A l'Orient Mitjà també es va sumar un nou cas, a causa de la inclusió de les iniciatives diplomàtiques per aconseguir un alto el foc entre Israel i Hezbollah en un context d'escalada de conflictes i tensions a nivell regional des de finals de 2023.

Els processos de pau aborden disputes de diferent intensitat i tipologia, incloent-hi crisis sociopolítiques i conflictes armats. El 21 dels 37 conflictes armats actius durant el 2024⁶ hi havia processos de diàleg i negociació, cosa que va representar el 57% dels casos. Va suposar un augment respecte a l'any anterior, en què en un 53% dels conflictes armats hi havia negociacions (19 dels 36 conflictes del 2023). En conjunt, l'elevat percentatge de conflictes armats amb negociacions va posar de manifest que són nombrosos els contextos en què les parts en conflicte exploren i obren vies de negociació en paral·lel als enfrontaments armats. No obstant, la majoria dels processos de negociació eren de llarga durada i afrontaven obstacles, estancament o retrocessos. A més, en un context de conflictes armats de creixent complexitat pel que fa als actors involucrats, en molts casos les negociacions involucraven només una part dels actors enfrontats.

3 Escola de Cultura de Pau, *Alerta 2025! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau*. Barcelona: Icaria, 2025.

Conflictes armats i processos de pau el 2024

Conflictes armats amb processos de negociació (21)	Conflictes armats sense processos de negociació (17)
ÀFRICA (9)	ÀFRICA (8)
Camerun (Ambazònia/ Nord-oest i Sud-oest) -2018-	Burundi -2015-
Etiòpia (Oròmia) -2022-	Etiòpia (Amhara) -2023-
Líbia -2011-	Moçambic (Nord) -2017-
Malí -2012-	Regió LlacTxad (Boko Haram) -2011-
RCA -2006-	Regió Sahel Occidental -2018-
RDC (est) -1998-	RDC (est – ADF) -2014-
Somàlia -1988-	RDC (oeste) -2023-
Sudan -2023-	Somàlia (Somalilàndia-SSC Khatumo) -2023-
Sudan del Sud -2009-	ÀSIA I EL PACÍFIC (6)
AMÈRICA (2)	Afganistan -2001-
Colòmbia -1964-	Índia (CPI-M) -1967-
Haití -2024-	Índia (Jammu i Caixmir) -1989-
ÀSIA I EL PACÍFIC (4)	Indonèsia (Papua Occidental) -2024-
Filipines (NPA) -1969-	Pakistan -2001-
Filipines (Mindanao) -1991-	Pakistan (Balutxistan) -2005-
Myanmar -1948-	ORIENT MITJÀ (2)
Tailàndia (sud) -2004-	Egipte (Sinaí) -2014-
EUROPA (2)	Iraq -2003-
Rússia – Ucraïna -2022- ⁷	
Türkiye (PKK) -1984-	
ORIENT MITJÀ (4)	
Israel – Hezbol·lah -2023-	
Israel – Palestina -2000-	
Síria -2011-	
Iemen -2004-	

* Entre guions, any d'inici del conflicte

Pel que fa als actors involucrats en els processos i negociacions de pau, en la totalitat dels casos els governs estatals eren una de les parts negociadores. Els governs dels respectius Estats van negociar o van mantenir contactes –de forma directa o indirecta– amb actors de diversa índole, en funció de les característiques del context, però que en termes generals van incloure grups armats (directes o a través de representants polítics, i en alguns casos mitjançant coalicions de grups armats); a una combinació de grups armats i actors polítics i socials, a representants d'entitats polític/militars amb control territorial; a altres governs estatals i subestats i a actors polítics i socials de l'oposició. En conjunt, es va observar una tendència a l'alça quant a diversitat en el mapa d'actors implicats en les negociacions.

Respecte a les **terceres parts implicades en els processos de pau i negociació**, si bé en molts casos és possible identificar amb claredat els actors involucrats en

En més de la meitat dels 37 conflictes armats el 2024 (57%) hi havia processos de diàleg i negociació

activitats de mediació, facilitació i acompanyament, en altres ocasions aquestes tasques es realitzen de forma discreta o no pública. En la gran majoria de casos, 45 dels 52 processos de pau (86%), hi havia participació d'almenys una tercera part, percentatge inferior al dels últims anys (89% el 2023, 90% el 2022). Dels set nous processos de negociació, dos d'ells no tenien terceres parts: Índia-Xina i Türkiye (PKK). Es va constatar un any més el suport de terceres parts en processos amb formats diferents, tant en el marc de negociacions internes, com negociacions internacionals. En clau regional, mentre el suport de terceres parts es produïa en la totalitat de les negociacions que van tenir lloc a l'Àfrica, Amèrica i l'Orient Mitjà, a l'Àsia els processos amb terceres parts representaven el 50% dels casos (mateix percentatge que el 2023). En aquest continent, les negociacions interestatals entre Corea del Nord i Corea del Sud, entre Corea del Nord i els EUA i entre l'Índia i la Xina, així com les negociacions internes a les

7 S'inclou Rússia-Ucraïna pel diàleg humanitari, el diàleg d'Ucraïna amb actors internacionals sobre àmbits del seu pla de pau i les iniciatives promogudes per diversos governs, si bé el 2024 no es van reprendre les negociacions politicomilitars entre les parts en conflicte.

Processos de pau i negociacions internes i internacionals, amb i sense terceres parts el 2024

Processos de pau	INTERNS					INTERNACIONALS	
	Negociacions directes sense terceres parts (4)	Negociacions amb terceres parts (32)	Diàlegs nacionals sense terceres parts (2)	Diàlegs nacionals amb terceres parts (1)	Altres formats (0)	Negociacions directes sense terceres parts (3)	Negociacions amb terceres parts (17)
ÀFRICA							
Camerun (Ambazònia/ Nord-oest i Sud-oest)		x					
Txad ⁱ		x	x				
Etiòpia				x			
Etiòpia (Oròmia)		x					
Etiòpia (Tigré)		x					
Eritrea – Etiòpia							x
Etiòpia – Egipte – Sudan							x
Etiòpia – Somàlia (Somalilàndia)		x					
Líbia		x					
Malí ⁱⁱ		x	x				
Marroc – Sàhara Occidental							x
Moçambic		x					
RCA		x					
RDC ⁱⁱⁱ		x					x
Senegal (Casamance)		x					
Somàlia		x					
Somàlia – Somalilàndia ^{iv}							x
Sudan ^v		x					
Sudan – Sudan del Sud		x ^{vi}					x
Sudan del Sud		x					
AMÈRICA							
Colòmbia (ELN)		x					
Colòmbia (EMC)		x					
Colòmbia (FARC)		x					
Colòmbia (Segona Marquetalia)		x					
Haití		x					
Veneçuela		x					
Veneçuela – Guyana							x
ÀSIA I EL PACÍFIC							
Xina (Tibet) ^{vii}		x					
Corea del Nord – Corea del Sud						x	
Corea del Nord – EUA						x	
Filipines (MILF)		x					

i. En el cas del Txad, es va dur a terme la implementació de dues iniciatives: l'acord de pau de Doha entre una part de la insurgència txadiana i el Govern, i la implementació dels compromisos aconseguits al Diàleg Nacional Inclusiu i Sobirà (DNIS). A més, també hi ha un procés de concertació de la part de la insurgència que no va signar l'acord de Doha facilitada per la Comunitat de Sant' Egidio.

ii. En el cas de Mali la taula recull dos processos diferents: l'acord de pau d'Alger del 2015 amb mediació de tercers, que durant el 2024 la Junta Militar va donar per finalitzat; i el procés de diàleg nacional obert el 2024 per la Junta Militar.

iii. En el cas de l'RDC hi ha dues negociacions de pau en paral·lel, que involucren, d'una banda, el Govern congolès i el Govern rwandès (procés de Luanda), i d'altra banda, el Govern congolès i diferents grups armats de l'est del país (procés de Nairobi), totes dues amb la participació de terceres parts.

iv. Encara que la República de Somalilàndia no té un reconeixement oficial com a estat independent, aquest procés de pau és considerat internacional perquè aquesta regió té un reconeixement de facto com a entitat autònoma independent de Somàlia.

v. El 2019 els tres processos i negociacions de pau que transcorrien al Sudan el 2018, se'n van reduir a un, a causa de la finalització de l'espai de diàleg nacional entre el Govern i l'oposició després de la conformació d'un Govern de Transició, així com a la fusió en un sol espai de negociació de pau dels casos de Darfur i les anomenades "Dues Àrees" (Kordofan Sud i Nil Blau). Des del 2023 les negociacions han estat centrades en la resolució del conflicte armat nacional entre les Forces Armades i les forces paramilitars Rapid Support Forces.

vi. Aquesta via de diàleg fa al·lusió a les negociacions per resoldre disputes intercomunitàries a la regió d'Abyei i zones frontereres.

vii. Encara que l'Administració Central Tibetana (coneguda popularment com a Govern tibetà a l'exili) té la seva seu a l'Índia, aquesta negociació no es considera interestatal perquè cap Estat reconeix el Tibet com un Estat separat de la Xina, i perquè ni tan sols la mateixa Administració Central Tibetana pretén aconseguir la independència de la regió.

Processos de pau	INTERNS					INTERNACIONALS	
	Negociacions directes sense tercers parts (4)	Negociacions amb tercers parts (32)	Diàlegs nacionals sense tercers parts (2)	Diàlegs nacionals amb tercers parts (1)	Altres formats (0)	Negociacions directes sense tercers parts (3)	Negociacions amb tercers parts (17)
ÀSIA I EL PACÍFIC							
Filipines (MNLF)	x						
Filipines (NDF)		x					
Índia (Assam)	x						
Índia (Nagaland)	x						
Índia – Xina						x	
Myanmar		x					
Papua Nova Guinea (Bougainville)		x					
Tailàndia (sud)		x					
EUROPA							
Armènia – Azerbaidjan (Nagorno-Karabakh) ^{viii}							x
Xipre		x					
Geòrgia (Abjasia, Ossètia del Sud) ^{ix}							x
Moldàvia (Transnístria)		x					
Rússia – Ucraïna ^x							x
Sèrbia – Kosovo ^{xi}							x
Türkiye (PKK)	x						
ORIENT MITJÀ							
Iran (programa nuclear)							x
Israel – Líban (Hezbollah)							x
Israel – Palestina							x
Palestina		x					x
Síria ^{xii}		x					x
Iemen ^{xiii}		x					x

viii. Les negociacions internacionals entre Armènia i l'Azerbaidjan sobre normalització de relacions, integritat territorial, delimitació de fronteres i rutes de transport, entre d'altres, van transcórrer el 2024 principalment en forma de negociacions bilaterals sense mediació externa, però algunes tercers parts van continuar involucrades en funcions de facilitació i suport al diàleg.

ix. El caràcter del procés de pau en relació amb Abkhàzia i Ossètia del Sud, així com el paper de Rússia en aquests conflictes i en el procés de pau està subjecte a interpretacions. Geòrgia considera Rússia actor en conflicte i part negociadora, mentre que Rússia es considera tercera part.

x. El 2024 Rússia i Ucraïna només mantenien diàleg obert a l'àmbit humanitari, amb suport de tercers parts.

xi. El procés de pau entre Sèrbia i Kosovo es considera internacional, ja que encara que l'estatus legal internacional encara és objecte de controvèrsia, Kosovo ha estat reconegut com a Estat per més d'un centenar de països. El 2010, la Cort Internacional de Justícia, en un dictamen no vinculant, va assenyalar que la declaració d'independència de Kosovo no violava el dret internacional ni la resolució 1244 del Consell de Seguretat de l'ONU.

xii. A Síria hi ha processos de negociació paral·lels que involucren tercers parts, algunes de les quals són considerades també com a actors en conflicte i parts interessades en la negociació.

xiii. Al Iemen van continuar oberts diversos canals de negociació. El 2024 es va bloquejar el procés entre l'Aràbia Saudita i els al-houthistes mediat per Oman, l'ONU va continuar intentant mediar entre els diferents actors involucrats en la disputa i l'Aràbia Saudita també es va implicar en negociacions entre els al-houthistes i el govern internacionalment reconegut encapçalat pel Consell de Lideratge Presidencial (CLP).

Filipines (MNLF), l'Índia (Assam) i l'Índia (Nagaland) transcorrien sense suport de tercers parts.

A la pràctica totalitat de casos que van comptar amb una tercera part –almenys 41 dels 45, equivalent a un 93%– hi havia més d'un actor exercint tasques de mediació o facilitació. Així, en la immensa majoria de casos hi havia un conjunt d'actors amb funcions de mediació, facilitació i suport al diàleg, en alguns casos amb fórmules col·legiades, complementàries i coordinades, i en d'altres, i de manera creixent, amb fragmentació, dificultats de coordinació o competència. En contrast, en tres casos es va observar una única tercera part: Noruega

en el procés de les Filipines (NDF), Malàisia a Tailàndia (sud) i l'ONU en la disputa al voltant del programa nuclear de l'Iran, mentre que en el diàleg extraoficial entre la Xina i el Tibet es desconeixien les tercers parts. En un context internacional de multiplicitat d'actors mediadors, aquests eren de tipologia diversa, destacant organitzacions intergovernamentals –com l'ONU, la UE, la UA i la IGAD, principalment– i Estats, així com també organitzacions religioses i actors de la societat civil, incloent-hi centres especialitzats. Els organismes intergovernamentals van tenir un paper predominant, excepte a l'Àsia i el Pacífic, on el seu protagonisme va ser escàs. L'ONU va ser la principal organització

intergovernamental que va participar acompanyant processos de pau. Va estar present en diferents formats i funcions de suport en 26 dels 52 processos identificats durant l'any i en 24 dels 45 casos que van comptar amb almenys una tercera part (50% i 58%, respectivament).

Altres organitzacions internacionals i regionals van tenir també un paper destacat, especialment les organitzacions regionals en les seves zones d'actuació geogràfica. D'altra banda, juntament amb organitzacions intergovernamentals, un important nombre d'Estats es van involucrar en processos de negociació, sovint en un context de projecció d'interessos nacionals en una conjuntura internacional de disputa per l'hegemonia entre potències. En línia amb la tendència constatada en anys anteriors, cal destacar el paper el 2024 de països de l'Orient Mitjà, com Qatar, Aràbia Saudita, Emirats Àrabs Units (EAU), Omán i Egipte, que van exercir un paper rellevant en alguns casos a la mateixa regió i en d'altres en processos al continent africà.

Pel que fa a les **agendes de negociació**, cal tenir en compte les singularitats de cada cas i que no en tots els contextos els detalls dels temes en discussió transcendeixen a l'opinió pública. Novament la **recerca o implementació de treves, alts el foc i cessaments d'hostilitats** va ser un dels temes centrals de discussió en diversos processos de pau. Aquest tema va ser d'especial rellevància en l'agenda de discussions en els casos d'Israel-Palestina i d'Israel-Líban (Hezbollah). Durant l'any, Hamas va insistir en el seu interès en un alto el foc permanent, mentre que el Govern de Netanyahu va reiterar la seva disposició limitada a tan sols una pausa en les hostilitats que no condicionés les possibilitats d'una nova ofensiva per aconseguir el seu objectiu de "victòria total" sobre Hamas. En aquest context, l'alto el foc a Gaza no es va assolir fins a principis del 2025. En relació a Israel-Líban (Hezbollah) es va assolir un acord al novembre i fins a finalitzar l'any s'estava implementant en un context de fragilitat. Els cessaments d'hostilitats i acords d'alto el foc van estar presents en diversos contextos, com a Líbia, a les regions etiòps d'Oròmia i Tigre, Senegal (Casamance), Sudan o a l'RDC, en relació al conjunt de grups armats de l'est del país i en especial del M23. A Amèrica, la qüestió de l'alto el foc va ser central en les negociacions amb l'ELN i amb l'EMC. La reducció de les tensions i nivells de violència, incloent-hi la possibilitat de cessaments d'hostilitats, va ser també un dels aspectes de l'agenda substantiva rellevant en les negociacions a l'Àsia i el Pacífic durant l'any 2024. Entre altres casos en aquest continent, a Myanmar, el Govern i la coalició de grups armats Aliança dels Tres Germans van acordar un alto el foc per al nord de l'estat Shan amb la facilitació de la Xina, i el MNDAA va comunicar un alto el foc unilateral amb el qual pretenia iniciar negociacions amb el Govern i la facilitació de la Xina. A Europa, l'incipient diàleg exploratori entre

La recerca o implementació de treves, alts el foc i cessaments d'hostilitats va ser un dels temes centrals de discussió en diversos processos de pau

Türkiye i el PKK apuntaven a una iniciativa de diàleg que podria portar a la finalització de la violència armada pel grup opositor.

D'altra banda, van destacar també temes relatius a l'autonomia, autodeterminació, independència, encaix territorial o reconeixement identitari de diferents minories. Va ser el cas de processos com el Camerun, Etiòpia, Etiòpia (Oròmia), Etiòpia (Tigre), l'RDC, el Senegal (Casamance), el Sudan del Sud, Marroc-Sàhara Occidental, Índia (Assam i Nagalàndia), les Filipines (MILF i MNLF), la Xina (Tibet), Myanmar, Papua Nova Guinea (Bougainville), Tailàndia (sud), Xipre, Moldova (Transnistria), Sèrbia-Kosovo, entre d'altres. La majoria de negociacions al voltant d'aquestes qüestions

van afrontar importants obstacles, atesa la negativa de molts Estats a acceptar fórmules de descentralització i reconeixement de sobirania. En paral·lel, algunes negociacions abordaven temes relacionats amb demarcació fronterera, sobirania estatal i reconeixement mutu. Va ser el cas dels processos de diàleg al voltant de l'Àfrica entre Eritrea i Etiòpia, entre el Sudan i el Sudan del Sud, disputes entre Etiòpia i Somàlia i entre Somàlia i Somalilàndia; a Amèrica entre Veneçuela i

Guyana; i a Europa, entre Armènia i l'Azerbaidjan. També es van abordar qüestions relatives a la **governança** dels països i transicions polítiques, repartiment de poder o processos electorals, com Txad, Somàlia, Sudan, Sudan del Sud, Líbia, Haití i Veneçuela. Altres temes en les negociacions van ser, com en anys anteriors, **la reforma del sector de seguretat i el desarmament, desmobilització i reintegració (DDR) de combatents**. Aquests assumptes van tenir una àmplia presència en processos del continent africà, com el Txad, Etiòpia (Tigre), Moçambic, l'RCA, l'RDC, el Senegal (Casamance), el Sudan del Sud i Líbia.

Respecte a l'**evolució dels processos de pau**, el 2024 la majoria de processos de diàleg i negociació van afrontar dificultats, estancaments i fins i tot retrocessos. Al continent africà, d'una banda, nombrosos processos afrontaven principalment reptes i dificultats, malgrat alguns avenços. Van ser els casos d'Etiòpia, Etiòpia (Tigre), Etiòpia (Oròmia), Somàlia, l'RCA, l'RDC, el Sudan i el Sudan del Sud. En el cas del Sudan, el país va estar sumit en un complex procés que no va aconseguir posar fi al conflicte armat entre l'Exèrcit (SAF) i el grup paramilitar RSF. Al llarg d'aquest període, mediadors internacionals, especialment de la regió, van intentar facilitar els diàlegs entre les parts en conflicte, però les diferències entre el SAF i les RSF van complicar els esforços de mediació. A l'RDC, mentrestant, van fracassar les iniciatives diplomàtiques malgrat els esforços de la UA liderats per Angola per assolir un acord entre l'RDC i Rwanda i per establir un alto el foc entre l'RDC i el grup armat M23 –que compta amb el suport de Rwanda i que va continuar la seva ofensiva el

Principals acords de 2024

Procés de pau	Acords
Colòmbia (Segona Marquetalia)	El Govern de Colòmbia i la Segona Marquetalia van assolir al juny un Acord de mesures primerenques, desescalament integral i gradual del conflicte als territoris on aquesta organització té presència. Es tractava d'un acord per al cessament unilateral de l'activitat armada per part de la Segona Marquetalia i que contemplava, a més, la posada en llibertat de les persones segrestades i la conformació d'una subcomissió tècnica, integrada per representants de les dues delegacions, amb acompanyants i garants, per definir la georeferenciació dels territoris amb presència del grup armat.
Etiòpia – Somàlia (Somalilàndia)	Etiòpia i Somàlia van assolir un acord conegut com la Declaració d'Ankara (per la capital del país facilitador del procés on es va signar l'acord, Türkiye) l'11 de desembre, pel qual Somàlia va aconseguir que Etiòpia reconegués la seva integritat territorial (incloent-hi la regió secessionista de Somalilàndia) i a Etiòpia se li va assegurar accés a la costa somali des de i cap al mar. L'acord reconeix els possibles beneficis diversos que podrien derivar-se de l'accés assegurat d'Etiòpia al mar i des d'aquest, respectant alhora la integritat territorial de la República Federal de Somàlia. Així mateix, tots dos països van pactar assolir acords comercials mútuament avantatjosos mitjançant acords bilaterals, inclosos contractes, arrendaments i modalitats similars, que permetin a Etiòpia gaudir d'un accés fiable, segur i sostenible al mar i des d'aquest, sota l'autoritat sobirana de Somàlia. De la mateixa manera, van decidir iniciar negociacions tècniques amb aquests objectius com a molt tard a finals de febrer del 2025, amb la facilitació de Turquia, i amb un termini previst de quatre mesos.
Índia – Xina	La Xina i l'Índia van arribar a l'octubre a un acord sobre patrulles frontereres que va permetre disminuir la tensió entre els dos països. L'acord es va aconseguir els dies previs a la cimera dels BRICS i el seu contingut exacte no va transcendir. L'acord permet la represa de les patrulles frontereres a la zona en disputa de Ladakh, però es desconeixia si implicaria la retirada de milers de soldats desplegats a banda i banda de la frontera.
Israel – Líban (Hezbollah)	Després de la mediació dels EUA i França, el 26 de novembre es va assolir un acord de cessament d'hostilitats entre Israel i el Líban. El pacte estableix que el Govern libanès ha d'evitar que Hezbollah i altres grups armats llancin atacs contra Israel des del territori libanès i garantir que les Forces Armades Libaneses (FAL) i la missió de l'ONU a la zona (UNIFIL) siguin les úniques que operin entre el sud del riu Litani i la Línia Blava. L'acord compromet Israel a suspendre totes les seves ofensives al Líban i a retirar gradualment les forces del país veí. Les FAL també han de desmantellar les infraestructures militars al sud del Líban, confiscar les armes no autoritzades i controlar els fluxos d'arsenals. Els termes del pacte s'assemblen a les provisions establertes a la Resolució 1701 de l'ONU, que va posar fi a la guerra entre Israel i Hezbollah el 2006, però que no ha estat implementada plenament.

2024. Altres processos africans, com el del Camerun, Malí, Eritrea-Etiòpia, Etiòpia-Egipte-Sudan, Líbia, Marroc-Sàhara Occidental i Sudan-Sudan del Sud, van afrontar estancaments i bloqueig. Va sobresortir el cas de Malí, on la Junta Militar va suspendre definitivament l'Acord per a la Pau i la Reconciliació a Malí de 2015 (Acord d'Algèria).

A Amèrica, si bé tots els processos seguien actius en finalitzar l'any, alguns van patir importants transformacions i es temia per la seva continuïtat l'any 2025. En els diferents diàlegs que van tenir lloc a Colòmbia, un element que va obstaculitzar la seva evolució positiva va ser la fragmentació i divisió dels actors armats. A l'Àsia i el Pacífic, en la major part de contextos hi va haver estancament, paràlisi i fins i tot retrocessos. En el cas de Myanmar, els intents de l'ASEAN de facilitar una solució a la crisi política que viu el país des del cop d'estat del 2021 van ser infructuosos. A Europa, Rússia i Ucraïna van seguir sense reprendre les negociacions politicomilitars. A l'Orient Mitjà la major part de les negociacions van estar bloquejades durant l'any o van enfrontar seriosos obstacles –de naturalesa diversa– per a la consecució d'acords i l'abordatge en profunditat de les causes dels conflictes. En relació a Israel-Palestina es va mantenir el bloqueig, en contrast amb la magnitud de la violència i el genocidi per part d'Israel, i no va ser fins a principis del 2025 que es va aconseguir un principi d'acord d'alto el foc.

Malgrat els retrocessos i dificultats en nombrosos processos, també hi va haver alguns escenaris en què es van produir **acostaments i avenços**. A l'Àfrica, l'única iniciativa que va tenir una evolució positiva durant

l'any va ser la negociació entre Etiòpia i Somàlia, que va culminar al desembre amb un acord entre tots dos països facilitat per Türkiye. A l'Àsia i el Pacífic, l'Índia i la Xina van assolir un important acord per reduir la tensió en la seva disputa fronterera. A l'Orient Mitjà, el conflicte armat entre Israel i Hezbollah va escalar significativament, però en finalitzar l'any es va assolir un acord de cessament el foc que es mantenia en un escenari fràgil.

Finalment, pel que fa a l'**agenda de gènere, pau i seguretat**, l'anàlisi dels diferents processos el 2024 confirma, com en anys anteriors, les dificultats i obstacles que enfronten les dones per participar en processos formals i per a la incorporació de la perspectiva de gènere en les negociacions. Els processos de pau van continuar caracteritzant-se majorment per l'escassa participació de dones en els equips negociadors i mediadors. En la seva majoria, no es van dissenyar mecanismes específics de participació per a les dones en la majoria de negociacions, i les qüestions de gènere i reconeixement dels drets de les dones i la població LGTBIQA+ va quedar fora de gran part de les agendes negociadores. Van ser diversos els processos en què les dones van tenir l'oportunitat de participar com a part dels actors negociadors o mediadors, tot i que amb moltes limitacions, com les Filipines, Colòmbia (ELN), Colòmbia (EMC), Colòmbia (FARC), Haití, Xipre, Geòrgia, Moldava i Türkiye (PKK), entre d'altres. La majoria de processos de diàleg a Amèrica van comptar amb presència i lideratge de dones, però no es van consolidar agendes de transformació per a la igualtat de gènere. Organitzacions de dones de la societat civil del Camerun, Líbia, el Sudan, el Sudan del Sud, Myanmar,

Xipre, el Iemen i Síria, entre d'altres, es van mobilitzar en demanda de diàleg i inclusió en els processos negociadors

Tendències regionals

Àfrica

- Al llarg del 2024, es van identificar 20 processos de pau i negociacions al continent africà, que representen gairebé el 39% dels 52 processos de pau a tot el món. No obstant això, la majoria van evolucionar negativament.
- Al gener, la junta militar de Mali va declarar la “finalització immediata” de l'Acord de Pau d'Alger del 2015, que ara estava suspès permanentment.
- El diàleg entre Somàlia i Etiòpia per resoldre la crisi generada per l'acord entre Addis Abeba i la regió somali separatista de Somalilàndia sobre l'accés d'Etiòpia al Mar Roig va culminar al desembre amb un acord entre els dos països facilitat per Turquia.
- Les iniciatives diplomàtiques regionals entre la República Democràtica del Congo i Ruanda per arribar a un acord van fracassar, ja que l'ofensiva de l'M23 va persistir i la intervenció militar directa de Ruanda es va fer evident.
- Al llarg de l'any, diverses iniciatives de diàleg al Sudan no van aconseguir progressos substancials cap a la fi de la violència.
- Dins de les negociacions es va arribar a una declaració de compromisos coneguda com la Iniciativa Tumaini (“Esperança”), en la qual les parts en conflicte al Sudan del Sud es van comprometre a donar suport als esforços per posar fi a les hostilitats.
- En un fet poc freqüent, durant la major part de l'any, els esforços de mediació de l'ONU a Líbia van ser liderats per dues dones.

Amèrica

- A Amèrica hi va haver set negociacions durant el 2024, el 13% del total mundial.
- Les negociacions de pau entre el govern colombià i l'ELN van passar per una crisi important que va provocar la seva suspensió durant diversos mesos i la ruptura de l'alto el foc, tot i que es van reactivar a finals d'any.
- El procés de pau entre el govern colombià i l'EMC es va veure obstaculitzat per l'escissió del grup armat.
- Van començar les negociacions de pau entre el govern colombià i el grup armat Segona Marquetalia, tot i que el procés va ser interromput per divisions internes dins de la insurrecció.

- La CARICOM va facilitar un acord entre diverses forces polítiques haitianes sobre la transició política.
- A Veneçuela, la confiança entre els partits es va veure greument afectada per la crisi política desencadenada pels resultats de les eleccions presidencials celebrades al juliol.

Àsia i el Pacífic

- Hi va haver 12 processos de negociació a Àsia i el Pacífic, que representen el 23% del nombre total de casos a tot el món.
- El president del govern tibetà a l'exili va declarar l'existència de converses no oficials amb el govern xinès, facilitades per un tercer país.
- L'Índia i la Xina van arribar a un acord important per reduir les tensions en la seva disputa fronterera.
- Al sud de Tailàndia, el Govern i el BRN van reprendre les negociacions després d'un impàs de 12 mesos.
- Diversos grups armats de Myanmar van mantenir negociacions amb la junta militar sota la pressió de la Xina per desescalar el conflicte armat.
- Davant del bloqueig en les negociacions sobre l'estatus polític de Bougainville, ambdues parts van acordar nomenar un moderador independent, que comptarà amb el suport tècnic i polític de les Nacions Unides.

Europa

- El 13% dels processos de pau mundials del 2024 (7 dels 52 casos) van tenir lloc a Europa.
- Rússia i Ucraïna van esbossar posicions i condicions per a possibles negociacions futures, però el diàleg només es va produir en el front humanitari.
- Es van fer alguns progressos en el procés de diàleg entre Armènia i l'Azerbaidjan, mentre que la qüestió de l'Alt Karabakh va ser completament exclosa del nou marc de negociació.
- El procés de diàleg entre Sèrbia i Kosovo va romandre en gran part estancat, i les tensions entre les parts i al nord de Kosovo van augmentar.
- A Turquia es van prendre mesures exploratòries pel que fa al grup armat kurd PKK, que podrien conduir a un nou procés de diàleg.

Orient Mitjà

- L'Orient Mitjà va ser l'escenari de sis negociacions el 2024, que representen el 12% del nombre total de casos a tot el món.
- El 2024, el bloqueig en les negociacions al voltant del programa nuclear de l'Iran va persistir, tot i

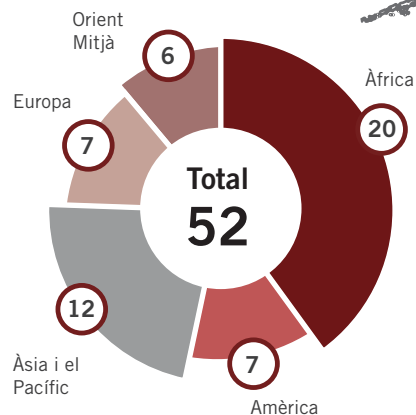
que Teheran i els països europeus implicats en les converses van reprendre els contactes diplomàtics a finals d'any.

- Les parts en conflicte al Iemen no han fet cap progrés en el full de ruta traçat a finals del 2023 per l'enviat especial de l'ONU, en un context influenciat per les hostilitats entre els houthis i Israel.
- El conflicte armat entre Israel i Hezbollah es va intensificar significativament, però es va arribar a un acord d'alto el foc a finals d'any, que va romandre fràgil.

- Les negociacions indirectes entre Israel i Hamàs, amb la mediació de Qatar, Egipte i els EUA, van continuar sense arribar a un acord sobre un alto el foc. L'acord es va assolir a principis del 2025.
- Al llarg de l'any, Rússia, la Xina i Egipte van mediar i/o facilitar importants iniciatives que promouien la unitat intrapalestina.
- La caiguda sobtada del règim de Bashar al-Assad al desembre va obrir un nou escenari a Síria i va donar pas a propostes renovades per a la transició al país.

Negociacions i processos de pau el 2024

Distribució geogràfica de les negociacions de pau

A 21 dels 37 conflictes armats actius durant 2024 (57% dels casos) hi havia processos de diàleg i negociació

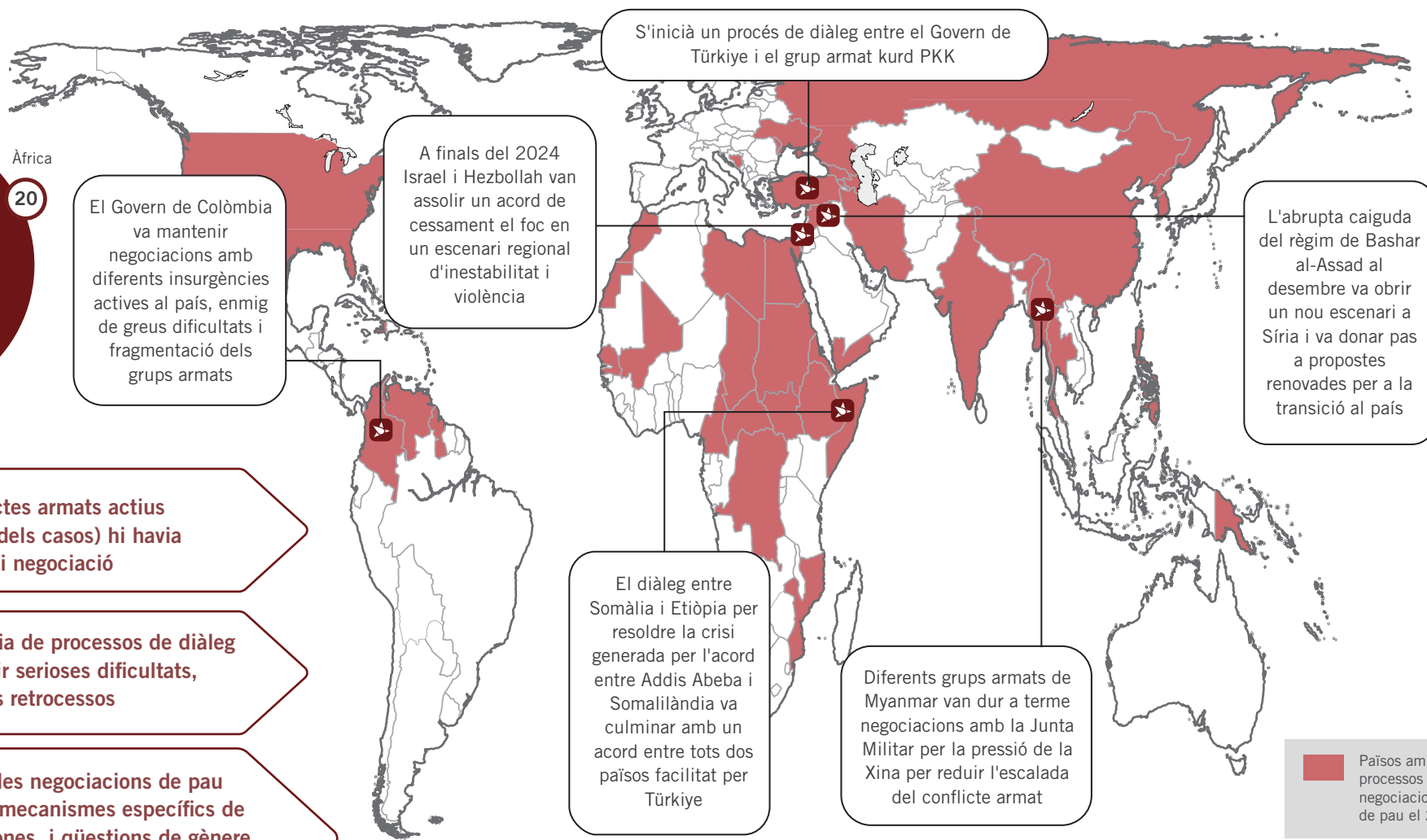
L'any 2024 la majoria de processos de diàleg i negociació van patir serioses dificultats, estancament i inclús retrocessos

En la major part de les negociacions de pau no es van dissenyar mecanismes específics de participació per a dones, i qüestions de gènere, drets de les dones i de la població LGTBIQ+ van quedar fora de les agendes

Àfrica va acollir el 39% del total de processos i negociacions de pau a nivell mundial

Principals terceres parts involucrades en les negociacions

Temes recurrents en les agendes de negociació:

- Treves, alts el foc i cessament d'hostilitats
- Desarmament, desmobilització i reintegració de combatents
- Arquitectura de seguretat i desnuclearització
- Governabilitat
- Estatus de territoris en disputa i reconeixement identitari de minories
- Demarcació de fronteres i vincles de transport i econòmics
- Sobirania estatal i reconeixement mutu

Negociacions de pau 2024. Anàlisi de tendències i escenaris és un anuari que analitza els processos i les negociacions de pau que van tenir lloc al món durant l'any 2024. L'examen de l'evolució i les dinàmiques de les negociacions a nivell mundial permet oferir una mirada global sobre els processos de pau, identificar tendències i facilitar una anàlisi comparativa entre els diferents escenaris. *Negociacions de pau 2024* analitza també l'evolució dels processos de pau des de la perspectiva de gènere. Un dels principals objectius del present informe és posar la informació i l'anàlisi al servei dels actors que, des de diferents nivells, participen en la resolució pacífica de conflictes, incloent-hi les parts en disputa, mediadors, societat civil, entre d'altres. L'anuari també vol visibilitzar les diferents fórmules de diàleg i negociació destinades a revertir les dinàmiques de violència i canalitzar els conflictes per vies polítiques en nombrosos contextos. D'aquesta manera, es vol destacar, potenciar i promoure els esforços polítics, diplomàtics i socials destinats a transformar els conflictes i les seves causes de fons mitjançant mètodes pacífics.

A mesura que els conflictes van continuar intensificant-se a nivell mundial el 2024, l'anuari *Negociacions de pau. Anàlisi de tendències i escenaris* continua sent una lectura obligada per a qualsevol persona involucrada en processos de pau i transició. Els estudis detallats de cas mostren la contínua diversificació dels mediadors, l'estancament dels processos en alguns dels conflictes més violents del món i la disminució dels progressos en l'aplicació d'acords anteriors en altres. Tot i això, l'anuari també destaca la no linealitat de l'establiment de la pau i, encara que el 2024 va ser un any ple de desafiaments en molts processos, també hi ha històries d'innovació, persistència i esperança. Les contribucions d'activistes de la societat civil, indígenes i dels drets de les dones als processos de pau en curs també figuren a l'anuari, però lamentablement els estudis de cas presentats mostren com aquestes importants iniciatives sovint són marginades, cosa que ofereix aprenentatges per a les defensores de l'agenda Dones, Pau i Seguretat en aquest any del 25è aniversari de la Resolució 1325 del Consell de Seguretat de les Nacions Unides.

Laura Wise
Senior Research Fellow, PeaceRep, Universitat d'Edimburg

La sèrie *Negociacions de pau. Anàlisi de tendències i escenaris* és un recurs inestimable tant pels professionals de la mediació com pels investigadors. Com a professional de la mediació amb la responsabilitat d'elaborar orientacions i altres materials sobre la pràctica comparativa al terreny, aquests informes anuals són un recurs al qual torno sovint per analitzar les tendències en l'establiment de la pau a nivell global i regional. En un panorama mundial de mediació cada cop més divers i plural, els informes anuals de negociacions de pau també ofereixen una visió general de fàcil accés sobre quins actors participen en cada procés de pau.

Sean Kane
Cap d'equip de la Unitat de Suport a la Mediació del Departament d'Afers Polítics i de Consolidació de la Pau de les Nacions Unides

Aquest anuari *Negociacions de pau 2024. Anàlisi de tendències i escenaris* és una eina fonamental per a tenir una radiografia acurada del panorama existent dels conflictes que hi ha actualment al món i les vies de resolució engegades. Aquest anuari impulsat per l'Escola de Cultura de Pau, i des d'una universitat com la UAB amb una essència clarament interdisciplinària pacifista, és un referent per a comprendre l'abast de la realitat internacional, l'evolució de les negociacions i els diàlegs de pau que s'estan portant a terme. És evident que aquests conflictes, més enllà de les violències quotidianes a totes les societats, se centren en l'àmbit bèl·lic i que, més que mai, afecta la majoria dels continents. Europa no queda al marge d'un escenari que aglutina crisis majors, humanitàries, i amb difícils perspectives de futur. I, malgrat tot, es poden trobar iniciatives i grans esforços en qualsevol dels contextos per a contribuir a l'assoliment de la pau. Davant l'exacerbació dels posicionaments en els conflictes, la pau ha de penetrar per tota esquerra oberta, i aquest anuari ens ofereix una magnífica oportunitat per veure'n les possibilitats i els avenços o retrocessos a tot el món.

Javier Lafuente
Rector de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Amb la col·laboració de:

